

Folkehøgskolerådet

Brugata 19
0133 Oslo

Vår ref.: 6/24/ A 1.11.4
Oslo, 15. 02.2024

Rapport om bruk av midler til pedagogisk utviklingsarbeid i frilynt folkehøgskole 2023

Folkehøgskoleforbundet søkte om midler til pedagogisk utviklingsarbeid for 2023 med kr. 2.100.000, -. Vi fikk tildelt kr. 1.734.150, -.

På de fleste prosjektene er tilskuddet hovedsakelig brukt til lønnsmidler, reisekostnader samt dekning av felleskostnader. Der hvor vi tar en kursavgift så er denne holdt så lav som mulig, og baseres på inndekning av kostnader som kost, losji, kursholdere og kursmateriell. Der hvor andre typer kostnader er dekket av prosjektet er dette spesifisert under hvert avsnitt.

I tillegg til rådgiver for pedagogisk utvikling Espen Bråten Kristoffersen, bidrar generalsekretær Angelina Christiansen og leder Einar Opsvik til det pedagogiske utviklingsarbeidet. Vi fordeler prosjekter og samlinger etter fagfelt og tilgjengelighet, og er alle svært engasjert i dette arbeidet.

Rapporten følger rekkefølgen i PU søknaden 2023, og hovedpoeng fra søknadsteksten er markert i kursiv.

Kurs for nye lærere 2022/2023 – del 2

Kurs for nye lærere holdes årlig på Folkehøgskoleuka. 5. – 6. januar 2023 arrangerte vi del 2 av dette kurset.

Kurset hadde i år 20 deltakere, noe som utgjorde 4/5 av de opprinnelige deltakerne. Faglig påfyll i form av foredrag av Lars Sigve Meling og Inge Eidsvåg. Kurset ble ledet av Kjetil Hallre og Tor-Erik Moen som også leder del 1 av kurset under Folkehøgskoleuka. Kursdeltakerne får med seg oppgaver i del 1, som de så deler sine erfaringer med gruppen på denne samlingen. - Med temaer som danning, pedagogikk og bærekraft ble dette to gode dager som oppleves som svært viktige.

Samlinger i skoleutviklingsutvalget

Skoleutviklingsutvalget består av fire representanter, to fra IF og to fra FHF. Gruppen fungerer som referanse og rådgivende organ for rådgiver for pedagogisk utvikling.

SU har hatt 4 møter gjennom 2023, i tillegg til flere uformelle telefonsamtaler gjennom året. SU bidrar spesielt i planlegging av Folkehøgskoleuka, og spiller inn områder de mener at forbundet bør bidra, basert på hva som er et behov på skolene. Å ha et rådgivende organ i arbeidet med skoleutvikling oppleves som svært meningsfullt.

Disse satt i utvalget i perioden:

Ingvild Jevne (IF), rektor på Arbeiderbevegelsen

Ketil Foss (IF), rektor på Pasvik FHS

Tor Erik Moen, (FHF) tidl. lærer på Møre FHS

Tove Ertsås, (FHF) lærer på Namdals FHS

Skoleutviklingsutvalget får dekket reise og opphold.

Folkehøgskoleuka 2023

Folkehøgskoleuka hadde i overkant av 80 deltakere. I konkurranse med 4 andre skoler ble SKAP vertsskole for 2023 og 2024 og arrangerte med det Folkehøgskoleuka for aller første gang. Et fint samarbeid. Årets kursmeny bestod av følgende kurs:

- Kurs for nye lærere
- Kurs for nye skoleledere
- Krenkorama
- Uten fasit
- Kreativ Mix
- Teaterkurs
- Kurs for praktisk personale

I tillegg tilbød vi kortkurs i kreative fag. Samt sosiale treff som festmiddag, quiz og fellesbad. Frirommet ble innlemmet i Folkehøgskoleuka som en del av Krenkorama.

I samråd med praktisk utvalg besluttet vi å arrangere eget vaktmesterkurs i Oslo i stedet for på Folkehøgskoleuka. Blant annet fordi «Bygg reis deg»-messen på Lillestrøm ble sett på som et svært viktig innhold i samlingen.

Folkehøgskoleuka er en av våre viktigste arrangementer i løpet av året. Vi får gode tilbakemeldinger via vår spørreundersøkelse som vi sender ut i etterkant av uka.

Selvevaluering

Vi vil vurdere om det er behov for å arrangere kurs i tråd med NOUens anbefalinger. NKF utvikler en generell tilbakemelding til alle skoler i samarbeid med FHF.

Vi besluttet å ikke arrangere kurs om selvevaluering, da rapportens videre posisjon i skolenes dokumentasjon av sin kvalitetsutvikling, er noe usikker etter NOUen. Flere enkeltskoler fikk tilbakemelding på sine selvevalueringsrapporter, men det ble ikke utarbeidet en generell tilbakemelding. Vi har i samarbeid med NKF planlagt en omstrukturering av alt tidligere materiell på temaet, slik at det egner seg for publisering på våre nettsider. På den måten har skolene et godt veiledningsmateriell tilgjengelig når de trenger det.

Danningsreisa – Fellesprosjekt med NKF

Gjennom prosjektet danningsreisa vil vi jobbe for å stimulere og inspirere til et tydelig meningsfylt innhold i skolenes utenlandsreiser. På den måten kan vi være med på å sikre kulturmøter på alle reiser, samt sette søkelys på en konstruktiv pedagogikk for slike reiser.

Det ble etablert en prosjektgruppe med deltakere fra frilynt og kristen folkehøgskole. Prosjektgruppa gikk inn for å løse utfordringen ved å etablere et nettsted for å formidle podcaster, litteratur og andre ressurser til bruk for skolene og de lærerene som planlegger og gjennomfører reiser. Nettstedet www.danningsreisa.no er nå etablert. Offisiell lansering av nettsted og podcast ble gjort på tillitsvalgtkonferansen på Sanner 1. november 2023. Flere episoder med nye samtaler i podcastform blir publisert våren 2024. Vi håper og tror at dette kan bidra til å gjøre folkehøgskolenes reiser til reelle danningsreiser.

Prosjektgruppens deltakere: Frida Isungset (Sogndal fhs.), Jakob S. Thompson (Sund fhs.), Henrik S. Grydeland (Solborg fhs.) og prosjektleder Geir Ertzgaard (Solborg fhs.), i tillegg til initiativtageren Einar Opsvik (FHF) og prosjektsekretær Katinka Grane (FHSR).

I tillegg til lønnsmidler tilkommer reise og opphold for prosjektdeltagerne, samt reise i forbindelse med podcastinnspillinger.

Prosjektet går over i en ny fase, med produksjon av flere podaster.

Krenkorama

Vi opplever stadig oftere at elever lar seg krenke, lar seg krenke på vegne av andre, en kanselleringskultur som er fastlåst, og elever som er svært sårbare og ikke har trening i å stå i konfliktfylte situasjoner. Etter initiativ fra Arbeiderbevegelsen folkehøgskole har vi nedsatt et utvalg som vil utvikle et undervisningsopplegg for ansatte i folkehøgskolene. Første mål er å tilby et ferdig opplegg som kurs under Folkehøgskoleuka 2023. Marie Wiland fra NKF vil delta i referansegruppen for prosjektet.

Målet med dette PU prosjektet var å kunne tilby et grundig kurs under Folkehøgskoleuka. Det klarte vi. Vi dannet en arbeidsgruppe bestående av Benedicte Hambro, Halldis Brubæk og Bjørn Olav Nicolaisen. PU-rådgiver Espen Bråten Kristoffersen ledet arbeidet i tospann med Benedicte Hambro. Gjennom 3 samlinger la vi grunnlaget for innholdet i Krenkorama.

Arbeidsgruppen møttes til en fagdag våren 2023 på Folkehøgskolekontoret i Oslo. Her hadde vi bl.a. besøk av elever fra Arbeiderbevegelsens Folkehøgskole som fortalte om krenkelseskulturen fra en ungdoms perspektiv. Vi jobbet også med samtalekort som tar utgangspunkt i den Danske dokumentarfilmen «OK, Zoomer». Denne filmen gjør et dypdykk i wokekulturen på Danske hojskoler. FHF har fått bruke filmen og materialet fritt. PU-rådgiver besøkte også den aktuelle skolen i Danmark og fikk møte skaperen og regissøren av filmen.

Prosjektet lever videre og workshops tilbys nå til enkeltskoler som ønsker å arbeide med temaet.

Psykisk førstehjelp for unge

Kurset er et 14 timers treningsprogram som tar for seg ulike psykiske lidelser og måter vi som ansatte i folkehøgskolen kan forholde oss til disse.

Temaet er sterkt etterspurt fra skolene, mer enn noe annet. Kurs i psykisk førstehjelp for unge kan ikke beskrives som noe annet enn en enorm suksess. Forrige gang vi arrangerte dette kurset ble det fulltegnet på rekordtid. Et sterkt behov fra skolene som vi er glade for å kunne møte. Samtlige deltakere som har svart på vår evaluering sier de vil anbefale kurset til sine kollegaer. En tillitserklæring vi setter høyt.

Vi arrangerte et nytt kurs 12. – 13. februar 2024. Vi er også i vurdering om det skal tilbys som kurs under Folkehøgskoleuka 2024.

Folkehøgskole og rus – Fellesprosjekt med NKF

I tett samarbeid med NKF arbeider vi med å finne gode tilnærminger og metoder for å lære om, og møte, elevene sitt forhold til rus og rusbruk. Vi samarbeider med organisasjonen KoRus, som arbeider med å formidle og sikre rusfaglig kvalitetsutvikling og kompetanse. KoRus er finansiert av helsedirektoratet.

Pilotprosjektet ble arrangert over 2x2 dager i januar 2023: 4. - 5. januar og 24. – 25. januar. Vi gikk ikke ut med åpen påmelding, men ga noen av medlemmene i våre utvalg mulighet til å delta.

Følgende medlemmer deltok: Mette Haustreis, Dan Rudi Abrahamsen, Tore Haltli, Tove Ertsås, Inge Olin Oppedal, Iselin Breivold og Mona Danielsen. Reise og opphold for alle deltakere ble dekket gjennom prosjektet.

Et spennende prosjekt og et fint samarbeid med NKF. Vi har mye å lære når det kommer til denne tematikken. Mange skoler ønsker å heve sin kompetanse på området. Høsten 2023 har vi arbeidet

med et ressurshefte om rusforebyggende arbeid i folkehøgskolen. Det er gjennomført et kort digitalt og ett heldagsmøte med to ansatte som deltok på kurset i januar 2023, sammen med Pedagogisk rådgiver i NKF. Det er også gjennomført et oppfølgingsmøte med KORUS høsten 2023. Ressursheftet blir utgitt våren 2024.

Frirommet

Målet er å bedre den offentlige samtalen og skape trygge ytringsrom der det er rom for refleksjon rundt dilemma, tvil og mulige løsninger i konfliktpregede saker.

Under Folkehøgskoleuka 2023 hadde vi en egen bolk hvor vi jobbet med Frirommet under kurset Krenkorama. Frirommet brukes av skoler, men da med elever, ikke i samfunnet ellers. Vi hadde som mål å arrangere Friromsdebatt på felles Ledersamling, men lyktes dessverre ikke i å få noen av de utdannede debattpilotene til å påta seg dette.

Vi har nå satt prosjektet på vent, mens vi finner ut av hvordan vi kan relansere prosjektet i 2025. Frirommet er en unik og strålende debattform som vi ønsker å ha med oss videre.

Styrk sangen i folkehøgskolen

Sang er en del av vår kulturarv som folkehøgskolene har holdt i hevd. Mange skoler melder at det er mer og mer krevende å få elevgruppen til å synge. Folkehøgskoleforbundet skal arbeide for å styrke sangen i frilynt folkehøgskole. Vi arbeider for å lansere det danske konseptet «Syng, spis, snakk» i Norge. Prosjektets ide er å spre gleden og verdien av fellessang i hele samfunnet. Gjennom fellessang, fellesbespisning og gode samtaler er målet med prosjektet å skape møter mellom mennesker fra alle samfunnslag med intensjon om at flere synger sammen i ulike settinger. I første omgang søker vi PU midler for å kunne videreføre og relansere prosjektet her hjemme. Vi vil søke eksterne midler fra blant annet Sparebankstiftelsen og Fritt ord for å kunne gjennomføre prosjektet.

Gjennom vårt partnerskap med Krafttak for Sang har vi nå fått en ny samarbeidspartner, nemlig sangbokappen TRALL. Trall er utviklet av musikkfaglige ansatte ved OsloMet i samarbeid med Bakken& Bæck. En genial app som får folk til å synge. Og det er det vi vil. Vi jobber nå med å få enda flere sanger fra vår sangbok inn i appen. Pr. nå er det rundt 30 sanger i appen som du også finner i sangboken vår.

Syng, Spis, Snakk prosjektet er nå for alvor i gang. Det søkes om eksterne midler og vi håper å få prosjektet ut til skolene våren 2025.

Vi var representert under Nordisk sangsymposium høsten 2023. Denne konferansen arrangeres av Krafttak for sang.

Mentorordningen - Felles prosjekt med NKF

Det søkes om pedagogiske utviklingsmidler til å i samarbeid med NKF fortsette og eventuelt videreutvikle Mentorordningen.

FHF og NKF mener at det er viktig at vi viderefører mentorprosjektet, og planla å tilby kurs på høsten før skolestart. Kurset er justert og utvidet med veiledningsmetodikk, slik at det skal være aktuelt for enda flere. På grunn av det lave elevtallet ved mange skoler høsten 2023 satte vi likevel ikke planen ut i livet, da vi ikke hadde tro på at skolene ville prioritere kurs. Vi kommer til å prøve igjen.

Bærekraftvedtaket – Felles prosjekt med NKF

FHF deltar i den sentrale tilretteleggingen for skolene i arbeidet med å gjennomføre og nå målene i bærekraftvedtaket. FHF deltar sammen med NKF og FHSR i et forskningsprosjekt høsten 2022 fram til januar 2023 om bærekraftige livstiler i regi av Nordisk nettverk for voksnes læring (NVL).

Vi jobber kontinuerlig med bærekraft og gir den støtten vi kan til skolene på dette feltet. Flere skoler setter søkelys på dette når det kommer til kjøkkendriften. Her tilbyr vi kjøkkensamlinger annethvert år hvor fokus ligger på et grønt og bærekraftig kjøkken. Gjennom 2023 har vi hatt jevnlig kontakt med Astrid Bjerke i Framtiden i våre hender om deres prosjekt om folkehøgskoler og mat. FHF har deltatt i ett møte i Internasjonal Utvalg.

NOU

Nå når utvalgets innstilling er ferdig, vil det være flere arbeidsområder vi ønsker å sette søkelyset på.

Gjennom året har vi løftet frem forskjellige aspekter av NOU-utvalgets forslag til informasjon og drøfting, på de arenaene vi har vært representert. Som eksempel vil vi nevne at vi har innhentet innspill på saker som blant annet forslaget om at 80 % av personalet skal ha lærerutdanning. Vi hentet innspill både hos vårt lærerutvalg, på distriktsmøter og hos tillitsvalgte. I webinar for ansattrepresentanter i skolestyrer snakket vi om hvilket utvidet ansvar utvalget foreslår at styret skal ha, og om dette er noe vi mener er riktig. Det har gitt mange muligheter til å snakke om hva folkehøgskolen er, og hva den skal være i fremtiden.

Vi har samarbeidet med NKF sentralt for å komme til en felles forståelse av hvilken plass vi mener at selvevalueringsarbeidet bør ha i det videre.

Folkehøgskolepedagogikk i et nordisk perspektiv

Samarbeid med Lärarforbundet Folkhögskola i Sverige og FFD i Danmark er godt etablert. Vi ønsker å bidra til å muliggjøre flere kurs for lærere på tvers av de tre landene. Danskene var representert under Folkehøgskoleuka 2022. Vi ønsker å delta på Danskenes tilsvarende tilbud medio juni 2023. Det

oppleves som svært givende og inspirerende å møte våre Nordiske kollegaer. Særlig etter pandemien hvor samarbeid over landegrensene begrenset seg selv.

Å møte våre Nordiske kollegaer er viktig. Vi har hatt mest å gjøre med våre danske kollegaer i Folkehøgskolernes Forening i Danmark (FFD). Vi var representert under danskenes svar på Folkehøgskoleuka juni 2023. Det var veldig interessant og ikke minst inspirerende å se hvordan de hadde løst det.

Kurset Psykisk førstehjelp for unge er et konkret eksempel på Nordisk samarbeid. I tillegg til Syng, Spis, Snak, som er et av de mest vellykkede prosjektene i dansk folkehøgskole.

FHF har besøkt Kvinnefolkshögskolan i Gøteborg, samt Nordiska Folkhögskolan i Kungälv. Her fikk vi en grundig innføring i deres arbeid. Vi har også ved flere anledninger vært i kontakt med FFD i København.

Vi har enda ikke arrangert et kurs hvor hele Norden kan delta. Det er et klart mål for oss i fremtiden, og et initiativ vi på sikt kommer til å ta.

Pedagogisk veiledning på enkeltskoler

Flere skoler ønsker vårt bidrag i forbindelse med egne pedagogiske prosjekter, eller til inspirasjon for ansattgruppen. Vi søker om midler til veiledning av enkeltskoler ved behov.

Flere skoler har ønsket vårt bidrag i perioden. Vi ser særlig at det er viktig å ha mulighet til å imøtekomme slike forespørsler fra nye skoler, og for skoler som står i omstilling. Gjennom prosjekter som blant annet Krenkorama blir vi kontaktet med spesifikke ønsker om våre bidrag ute på skolene.

Bidrag på ulike samlinger og konferanser

Rådgiver for pedagogisk utvikling bidrar aktivt med innspill, foredrag og andre aktiviteter på mange ulike samlinger i folkehøgskolen.

Folkehøgskoleforbundet har bidratt på en lang rekke av samlinger og konferanser i løpet av året. Blant annet: Rektormøtet, Kurs for styremedlemmer, PPU, KoRus, Lederforum 2023 og Lærerkonferansen i Danmark. Vi har også vært til stede på samtlige distriktsmøter hvor vi blant annet har fått gleden av å diskutere interessante pedagogiske temaer.

Demokratiprojekt

FHF ønsker å bidra til å utvikle en pedagogisk praktisk som både vektlegger undervisning for demokrati og undervisning gjennom demokrati.

I august 2023 fikk alle skoler tilsendt et hefte (PDF) med eksempler på undervisningsopplegg fra flere ulike folkehøgskoler med demokrati og medborgerskap som tema og med særlig søkelys på Kommune og Fylkesvalget. Hftet var et resultat av et samarbeid mellom FHF, FHSR og NKF.

Vaktmesterkurs

Vaktmestre og driftsledere i folkehøgskolen har ikke mange arenaer å møtes på seg imellom for å utvikle sin egen praksis videre. Det ble besluttet å arrangere et kurs 18. – 19. oktober 2023 i Oslo. Med besøk på «Bygg reis deg» messen på Lillestrøm og omvising i Den Norske opera og ballett lå alt til rette for 2 lærerike dager. Dessverre fikk vi ikke nok påmeldte til å kunne gjennomføre kurset.

Med beste hilsen

Espen Bråten Kristoffersen
Rådgiver for pedagogisk utvikling